

V Praze dne 20. srpna 2014
Č.j.: 813/14

Stanovisko Komise pro hodnocení dopadů regulace (RIA)

k návrhu

**zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění
pozdějších předpisů, a některé další zákony**

I. Úvod

Návrh novely zákona č. 200/1990 Sb. je předkládán znovu po předkladu v roce 2013 (kdy z důvodu rozpuštění Poslanecké sněmovny v červenci 2013 nebyl zákon projednán).

Předložená Důvodová zpráva má 49 stran, rámcově respektuje strukturu dokumentu Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace (RIA).

II. Připomínky a návrhy změn

Definice problému a návrh variant řešení

Definice a analýza problému je postavena na vágních tvrzeních bez empiricky a analyticky podložených tezí. Předkladatel uvádí (Důvodová zpráva, s. 12): „Cílem zavedení zpřísněného postihu přestupkové recidivy je zefektivnění postihu závažného protiprávního jednání, které vzhledem k opakovanosti dosahuje vyššího stupně škodlivosti, a proto je nezbytné odpovídajícím způsobem zpřísnit jeho postih.“

Tuto výchozí tezi na více místech rozvádí, ale chybí systematický pohled na problém a jeho rozsah dokumentovaný daty či systematickou studií. Pokus uvést konkrétní údaje navíc nemá nijak dramatické vyznění („Údaje o počtu osob, které se dopustily přestupku, nejsou známé, rovněž tak se nesledují údaje o recidivě přestupků. Odhady recidivy, kterou provedla některá oslovená města, se různí; lze předpokládat, že by se mohlo jednat v průměru o 5 až 10 % pachatelů přestupků; údaje o vícenásobné recidivě přestupků uváděny nebyly. V některých lokalitách však půjde o výrazně nižší počty.“ - Důvodová zpráva s. 15). Počet přestupků proti majetku

a veřejnému pořádku je dle citované Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2012 kolem 300 000 ročně (to je ovšem pouze dílčí množina z celkově patrně výrazně většího počtu).

V Důvodové zprávě zcela chybí strukturovaná úvaha, nakolik je problém společensky a ekonomicky významný, jak ho efektivně regulovat, jaké varianty regulace přicházejí v úvahu. Zcela chybí srovnání se zahraničními zkušenostmi. Předkladatel se ani nepokusil na vybraném příkladu ilustrovat kvantifikaci dimenze problému na příkladu škod v důsledku vybraného přestupku pro společnost a občany, pro podnikatele a pro životní prostředí.

Hlavní pozornost předkladatele pak směřuje k registru (pouze na něj se vztahuje odhad nákladů a přínosů). V návrhu novely je však obsaženo více změn.

Volba variant není zdůvodněna, jako vybrané příklady lze uvést:

- spektrum sankcí (v Důvodové zprávě je uvedeno, že Legislativní rada vlády požaduje koncepční řešení; ve vztahu k cíli úpravy je tato otázka důležitá);
- evidence pouze vybraných přestupků (varianta I) - jaké jsou důvody pro výběr této varianty (evidentně ekonomické), jaké jsou dopady volby této varianty;
- uvažuje předkladatel o evidenci všech přestupků (tedy jakých a pokud ano, v jakém časovém horizontu?). Pokud ne, je třeba volbu této varianty zdůvodnit;
- jak bude řešena problematika poskytování výpisu z rejstříku (tato otázka je zmiňována v připomínkovém řízení).

Předkladatel všechny tyto otázky i mnohé další následně pominul ve vyhodnocení nákladů a přínosů.

Vyhodnocení nákladů a přínosů

Jednorázové náklady na pořízení systému byly v „souvislosti s dřívějšími analytickými materiály“ odhadnuty na 37,2 mil. Kč, přičemž v předkladu z roku 2013 se uvádí původní odhad 100 mil. Kč. Chybí jakákoliv kalkulace uváděné částky, alespoň na principu analogie.

Náklady na zajištění provozu byly odhadnuty na 9,7 mil. Kč ročně. Opět chybí podrobnější data ke struktuře těchto nákladů.

Při úvaze 300 000 přestupků ročně (počet přestupků vkládaných do systému bude patrně výrazně větší) a odhadu doby na zpracování a vložení informací do systému např. 3 hodin (při odhadu 300 Kč/hod. superhrubé mzdy) vychází částka 90 000 000 Kč ročně.

Předkladatel by měl provést alespoň modelové propočty s podrobnějším odhadem nákladů na provoz systému (údržba systému, vkládání dat, kontrola).

Nelze souhlasit s tvrzením, že úprava nebude mít dopady na podnikatelské subjekty ani sociální dopady. Dle logiky navrhované intervence by efektem měl být postih závažného protiprávního jednání (motivovaný vnímáním negativních dopadů tohoto jednání u občanů i podnikatelů). Pokud žádný efekt v podobě přínosů (ochrana

majetku, ochrana kvality života občanů, ochrana životního prostředí) nenastane, pak je navrhovaná úprava patrně zbytečná.

Konzultační proces

Konzultační proces probíhal k návrhu novely i k materiálu Analýza zřízení registru přešupků. Přípomínky byly akceptovány či vysvětleny, většina z několika desítek neakceptovaných připomínek byla vysvětlena či změněna na doporučující. Mnohé připomínky se netýkají jen dílčích či definičních záležitostí, ale i samotné podstaty navrhovaného řešení.

III. Závěr

Analýza problému a argumentace navrhovaných řešení je normativně popisná, neopírá se o empirickou evidenci.

Analýza nákladů a přínosů je zcela nedostatečná, odhadované jednorázové a zejména provozní náklady jsou silně podhodnoceny.

Komise RIA doporučuje další projednání materiálu po dopracování závěrečné zprávy RIA dle výše uvedených připomínek uvedených v bodě II.

Vypracoval: prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.
předseda komise